

СТАНОВИЩЕ

ОТ: **доц. д-р Александър Иванов Вълков**
Университет за национално и световно стопанство, УНСС
научна специалност: „Организация и управление извън сферата на материалното производство“
редовен преподавател в катедра „Публична администрация“ на УНСС -
София e-mail: alexander.valkov@unwe.bg
член на научно жури съгласно заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, София №РД-38-697/09.12.2019 г. и решение на ФС на Философски факултет №4/3.12.2019 г.

ОТНОСНО: конкурс за **доцент** в област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление, 3.3 „Политически науки“ (Регионално управление и политика), обявен в ДВ, бр. 93 от 26.11.2019 г.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Публична администрация“ при Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, София. В конкурса участва един кандидат. Той е представил всички необходими документи, предвидени в ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (чл. 107).

2. Информация за кандидатите в конкурса

В конкурса за доцент, обявен в ДВ, бр. 93 от 26.11.2019 г. участва единствен кандидат – гл.ас. д-р **Елена Ангелова Калфова-Войнова**, преподавател в катедра „Публична администрация“, Философски факултет при СУ „Св. Климент Охридски“.

2.1. Образование, специализации и обучения

Единственият кандидат в конкурса, гл.ас. д-р Елена Калфова-Войнова е випускник на СУ „Св. Климент Охридски“. През 2000 г. тя завършва с много добър успех петгодишният курс на обучение по специалност „Политология“, специализация „Български политически процес“. През м. юли, 2000 г. полага с пълно отличие държавните изпити и придобива ОКС „магистър“ по „политология“ и професионална квалификация „политолог“ (вж. Диплом за ВО серия А 2000 - СУ №151985/25.10.2001 г. рег. № М151985). Под научното ръководство на проф. Милена Стефанова през периода 2000 – 2004 г. тя се обучава в докторска програма към катедра „Публична администрация“ и защитава дисертация на тема *„Развитие на регионалните административни структури в България“*. С решение на ВАК тя придобива ОНС „доктор“ по научната специалност 05.11.02 „Политология“ (Диплома за ОНС „доктор“, №32672/8.12.2008 г., прот. №10/6.10.2008 г.). Паралелно с докторантурата (м. април – м. юни, 2002 г.) тя преминава и обучение по курсове „Европейска публична администрация“ и „Регионално и местно самоуправление“ в Университета в Маастрихт, Холандия.

2.2. Професионално/академично развитие

Професионалният път на гл.ас. д-р Елена Калфова-Войнова е в катедрата по „Публична администрация“ в СУ „Св. Климент Охридски“. Паралелно с обучението си в докторантура тя работи като „асистент“ (октомври 2004 – февруари 2009 г.), а след това и на академичната длъжност „главен асистент“ (от февруари 2009 г.). Освен преподавателските си ангажименти, като научен секретар (2005-2016 г) на магистърски

програми „Европейска публична администрация“ и „Публичен мениджмънт и политики“ тя изпълнява функции и натрупва опит по цялостна организация на обучението, учебно планиране и отчитане. От м. октомври 2016 г. тя е ръководител на магистърска програма „Оценка на политики и оценка на въздействието“, към катедрата.

От приложените документи (Уверение от СУ №305) се вижда, че към 3.12.2019 г. гл.ас. д-р Елена Калфова-Войнова има общо 18 г., 2 м. и 0 дни трудов стаж. Целият трудов стаж е по специалността, като от него 15 г. е преподавател в катедра „Публична администрация“.

Обобщение по т.2: Данните позволяват да се обобщи, че е налице фокусирано и динамично академично развитие и професионална квалификация, необходими за заемане на обявената академична длъжност. Това прави кандидатурата на гл.ас. д-р Елена Калфова-Войнова подходяща за академичната длъжност „доцент“ за нуждите на катедра „Публична администрация“ при Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Приложените документи (в т.ч. Справка за изпълнение на минималните изисквания) показват, че кандидатът отговаря на минималните/задължителните изисквания по чл.2б от ЗРАСБ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Основни параметри на изпълнените минималните/задължителните количествени изисквания по чл. 2б на ЗРАСРБ са показани в таблицата:

Гр./№	Показател	бр. х точки	общо	изискуеми
А / 1	Дисертационен труд за ОНС „доктор“	1 (50)	50	50
В / 3	Хабилитационен труд	1 (100)	100	100
Г	Общо по група Г		205	200
Г / 7	Статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове	7 (10)	70	
Г / 8	Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus)	1 (45)	45	
Г / 9	Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове	6 (15)	90	
Д	Общо по група Д		55	50
Д / 12	Цитирания в монографии и колективни томове	4 (10)	40	
Д / 13	Цитирания в рецензии или нереферирани н. издания	3 (5)	15	
	Общо по групи А, В, Г и Д		410	400

А/1: Гл.ас. д-р Елена Калфова-Войнова защитава дисертация през 2008 г. на тема „Развитие на регионалните административни структури в България“ по научна специалност 05.11.02 „Политология“ (вж. и по-горе);

В/3: Участва в конкурса за доцент с хабилитационен труд: Калфова, Е., 2019, Регионално управление и регионална политика – приложение и оценка, УИ „Св. Климент Охридски“, ISBN 978-954-07-4863-4, с. 342;

Г/7: В тази група са посочени общо 7 статии, от които 2 в нереферирани списания с научно рецензиране (от тях 1 на английски език) и 5 в редактирани колективни томове (сборници), от които 2 са на английски език. Статиите са изцяло авторски и обхващат периода 2014-2018 г.;

Г/8: Една (авторска/самостоятелна) студия, публикувана в реферирано научно издание (Heliyon Journal) и индексирана в световно известни бази данни (Science Direct): Kalofva, E., Factors for adoption of EU funds in Bulgaria, Heliyon, 2019, Volume 5, Issue 1, 31 January 2019;

Г/9: Общо 6 студийни разработки на български език, от които 1 е публикувана в не реферирано списание с научно рецензиране и 5 са в редактирани колективни томове. Студиите са авторски (самостоятелни) и обхващат периода 2017-2019 г.;

Д/12: Спрямо публикациите, с които се участва в конкурса са посочени общо 4 цитирания в монографични издания и колективни томове, излезли през последните две години;

Д/13: Посочени са общо 3 цитирания на публикации на кандидатката, направени в рецензии и нереферирани научни издания.

Към посочените характеристики на публикационния профил на кандидатката може да се посочи (обобща) още:

- Всички публикации са в областта на конкурса – регионално управление и политика, и не повтарят тези за ОНС „доктор“ и в конкурса за „главен асистент“;
- Те са коректно класифицирани по групи, а „точковият актив“ е определен правилно. Справката за изпълнение на минималните национални изисквания е съставена правилно, и дава подробна и вярна информация;
- Всички публикации, с които се участва в конкурса са изцяло авторски разработки. Може да се каже, че това е характерен за кандидатката „белег“: от всички публикации до този момент – общо 25 на брой, само 4 са в съавторство;
- С натрупването на изследователски и академичен опит броят и обемът на публикациите през 2018/2019 нараства (2/3 от всички публикации), в т.ч. и монографията. Представените публикации по конкурса обхващат период от 2014 г. насам и това дава възможност за по-обхватна и устойчива преценка на публикациите и качествата на кандидата;
- Нараства броят на публикациите на английски език, което разширява тяхната научна видимост (3 от 15);
- В представените публикации няма научни доклади. От една страна, това говори за концентрация на усилията и търсене възможности за представяне на резултати в сериозна научна периодика. От друга, това ограничава възможностите за представяне и дебат в научната общност по актуални теми в областта на хабилитация;
- Студийните разработки са ½ от всички публикации (без хабилитационния труд). През последните две години те определят публикационния профил на кандидата. Жанровата специфика е показателна (макар и косвено) за търсенето на задълбочени и обхватни решения в изследваната област;
- Като индикатор за научна видимост и признание към посочените данни за цитируемост по група Д следва да се има пред вид, че кандидатката е идентифицирала общо 27 цитирания на свои публикации, посочени в приложена към документите за конкурса справка. От тях над ½ са цитирания в последните две години (7 през 2018 и 10 през 2019 г.). Публикацията отбелязана в Scopus (2019 г.) е цитирана в началото на 2020 г., което дава основание за засилване на интереса към автора и утвърждаването му в полето на регионалното управление.

Обобщение по т.3: Налице е достатъчна по обем, структура и жанрово разнообразие научна продукция. Приложените документи характеризират кандидата като утвърден и водещ изследовател национални и международни академични среди. Кандидатката отговаря на националния праг за заемане на длъжността доцент.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Високата степен на подготвеност (образователна и научна и практическа) на кандидата са определящи за бързото натрупване на преподавателски опит необходим за хабилитация. Данните показват:

- Гл.ас. д-р Елена Калфова-Войнова е на преподавателска работа в катедрата от 2004 г. (първо като „асистент“, а от 2009 г. като „главен асистент“). За последните 4 години (2016/2019 г.) тя има 2 551 часа или 637 часа годишна аудиторна заетост, с което надхвърля установените в СУ нормативи. Тази заетост е формирана в три от специалностите на факултета: „Публична администрация“, „Европеистика“ и „Политология“, в бакалавърска и магистърска степен;
- Широко преподавателско портфолио в бакалавър и магистър. Титуляр е и води лекции в 10 учебни курса, от тях:
 - 2 курса в специалност „Публична администрация“ в ОКС „бакалавър“ (Регионална политика; Оценка на въздействието);
 - 8 курса в 6 магистърски програми в ОКС „магистър“ (Регионална политика, Проекти в местната администрация, Програми и проекти за трансгранично сътрудничество и регионално развитие, Оценка на въздействието и регулациите, Основи на оценката на въздействието, Многостепенно управление в ЕС). Води курс по Regional Policy на английски език пред студентите от Public Administration (in English);
- От 2016 г. ръководи магистърска програма „Оценка на политики и оценка на въздействие“ и е научен ръководител на програма за следдипломна квалификация по оценка на въздействието;
- Преминала обучение е и прилага форми на електронно обучение в своята работа. Ръководител на 32 успешно защитили дипломанти;
- Член е на БАПН и на БАЕИ. През 2009 г. е наградена от Декана на ФФ за принос в научните изследвания.

Обобщение по т.4: Гл. ас. д-р Елена Калфова-Войнова води лекции и упражнения по дисциплини в предметната област на нейните научни изследвания, и на конкурса, което оказва позитивно влияние върху качеството на обучение. Изпълнението на годишната обща и аудиторна натовареност показват, че тя е натрупала богат опит в лекционно преподаване и сочи необходимостта от покриване на преподаването от хабилитирано лице. Свободното владение на английски език позволява да води преподаване и в чуждоезикови програми. С това се доказва академичната компетентност на кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент“.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

5.1. Основните направления в изследователската дейност

Публикационният профил на кандидата включва хабилитационен труд, 7 студии и 7 статии. Структурата на публикациите говори за широкоспектърни и задълбочени научни занимания в теоретико-методологичен и практико-приложен план по актуални и значими не само за България теми в публичното управление. Могат да се очертаят 3 тясно свързани водещи изследователски перспективи на публичното управление на регионално равнище, които определят „координатната система“ на изследователското поле: **(1)** регионално управление – регионални институции, **(2)** регионално развитие – регионални политика/и и **(3)** оценка на регионалните политики. Синтезиращата разработка в досегашното научно творчество на кандидата и конкурса е хабилитационният труд *„Регионално управление и регионална политика – приложение и оценка“*. Всички трудове

отговарят на научното направление на конкурса. По-надолу акцентираме накратко върху някои ключови идеи във водещата разработка.

5.2. Съдържателни акценти и научни и научно-приложни резултати

Хабилитационният труд се гради върху *фундамент*, който най-общо изглежда така: в днешно време протича обективен процес на промяна в публичното управление, който се разлива в различни посоки. Водеща перспектива в този процес е трансформацията на регионалното управление, промяна, която предполага (а и най-ясно се вижда) в развитието на нови институции, нови функции, нови модели на взаимодействие, от което следва предизвикателството – съобразно това, предефиниране на ролята и функциите на вече съществуващите, традиционните „чисти“ институции (държава, социални и икономически групи, частен и граждански сектор и др.). В една обща и обективна тенденция към *регионализация*, която акумулира в общ поток на промени обществен натиск „отдолу – нагоре“ и „отгоре – надолу“, процеси като децентрализация, и деконцентрация, регионалното управление (ще) придобива различен смисъл, форми на институционализация и взаимодействие. Процесът на реформиране и изграждане на нов тип регионално управление виждан като „междинно или средно ниво на организация“ не може да бъде разбран (и съответно управляван) извън изграждащите го институции, свързващите ги процеси и тяхната насоченост чрез политиките. С други думи този процес изисква *„регионалното управление и регионалната политика да се разглеждат взаимосвързано като взаимоопределящи се процеси“*. Разбирането на регионалното управление (а значи и процесите на неговата трансформация, промяната на ролята и функциите на държавата и начина на осъществяване на публичната власт) е „невъзможно без анализ на процесите по изработване и осъществяване на регионалната политика“ (с.13). Това разбиране получава доказателства в доктринален и практически план, налага се като извод в цялото изследване и структурира неговата логика (вж. по посочените три координатни оси). Специфичният за изследването теоретичен инструмент може да се определи като институционален подход.

Кои са водещите постижения по очертаните три оси на изследване. По *първата* линия „регионално управление – регионални институции“: Първо, в контекста на развитието на регионалното управление и процесите на регионализация е изведена необходимостта от нова/съответстваща институционална организация и/или промяна на съществуващите политически, административни и функционални характеристики на регионалното ниво на управление. Второ, изведена е типология/страни на процеса на регионализация, като процес на изграждане на нов тип регионално управление. Трето, систематизирани са групи фактори за изграждане и развитие на регионалното ниво на управление и съответните им форми на институционализация (децентрализация и изграждане на регионални самоуправляващи се власти; деконцентрирани структури на централната администрация и сдружаване на местните власти; многостепенно управление и изграждане на мрежи). Четвърто, на основата на международни сравнения и опит са изведени общи характеристики на регионалните институции. Пето, реформирането на институционалната и административната организация на регионално ниво е процес произтичащ от Европейската ни принадлежност, т.е. промяната на ролята на регионалното управление и формите на институционална организация са в контекста на разгледания принцип и концепции за многостепенно управление. В тази изследователска ос са и други публикации на кандидатката (вж. Списъка на публикациите - №№ 5, 11, 15).

По *втората* изследователска линия (регионално развитие – регионални политика/и): Първо, уточнено е понятието за „местно и регионално развитие“ във връзка с процесите и промените произтичащи от глобализацията в икономически, политически и социален план. Второ, на основата на систематизация на концептуалните разбираня за

регионалното развитие е изведена ролята на институционалните фактори като реорганизираща основа на публичното управление. Авторката споделя разбирането, че с институционални фактори може да се обясни (различията в) „качеството на публичното управление“ и резултатите от (регионалното) развитието. Израз (и отражение) на тези фактори е административният капацитет. Трето, изяснено е съдържанието на регионалната политика (като резултат от взаимодействието между икономически и социални процеси и институционалната система) и са обобщени основните характеристики на „интегрирания подход“ към регионалната политика. Четвърто, доказана е необходимостта от прилагане на интегриран подход в регионалната политика. Критично осмислени са предимствата и ограниченията на инструментите на регионалната политика, и оценени възможностите за тяхното прилагане. В тази изследователска ос са и други публикации на кандидатката (вж. №№ 5, 6, 10, 11, 15).

В *третата* водеща изследователска перспектива усилията на кандидатката са концентрирани в това да изработи и аргументира система за оценка на регионалната политика. Първо, аргументиран е възгледът за регионалната политика като „отворен процес“. Второ, обобщени и критично осмислени са съществуващите теоретични подходи към оценката на регионалната политика. За всеки случай на оценка на регионална политика трябва да се разработва „специфичен дизайн на оценка“ (с.152), т.е. няма универсална методическа рецепта, всяка оценка на регионална политика се основава на адаптирани към конкретния случай методи. Може да се каже, че идеята за отворения процес не се отнася само за участниците, но и до гъвкавостта на процедурите и методите на оценяване. Прилагането на систематичен подход предполага еднозначно дефиниране на целите и понятията, индикаторите и критериите за оценка, верифициране и валидизиране на информацията. Трето, и в продължение на предходното, очертан е портфейл от специфични методи на оценка на регионални политики. Споделям възгледа на авторката за комбиниране на методите на оценяване и ангажираността и отговорността на публичните институции в този процес. Четвърто, аргументирани са предимствата на оценката на въздействието като метод за мулти-критериална оценка на социеталните последици от политиката. Този подход на оценка на е развит в практически приложим алгоритъм в последната част от монографичното изследване. В тази изследователска насока са и други публикации на кандидатката (вж. №№ 9, 13, 14).

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Направеният анализ на хабилитационният труд като научно изследване, синтезиращо творческите идеи и решения на кандидатката представят гл.ас. д-р Елена Калфова-Войнова като задълбочен и ерудиран изследовател в областта на регионалното управление и политика. На тази основа потвърждавам и приложената в документите самооценка на научните новости и тяхната значимост. Те сочат за обосновани, теоретични валидни и практически полезни научни резултати, които ще допринесат и за подобряване на обучението по административни науки. Един опит да отбележа по-важните е следния:

6.1. Научни приноси

- Развит е оригинален теоретичен подход към изследване на регионалното управление и политика, който изисква те да бъдат разглеждани като „единен“ обект на изследване и като „взаимосвързани процеси“. Налагането на „цялостен поглед“ към регионалното ниво на управление предполага предефиниране на ролята на държавата, преодолява парциалните схващания за насоките за административно и институционално реформиране на публичното управление;
- Аргументиран е „отворен модел“ на разработване, прилагане и оценка на регионалната политика, очертани са и негови основни елементи;

- Оценено е влиянието на процеса по европеизация и трансфера на управленски практики върху възприетите модели на регионално управление и конкретното съдържание на регионалните политики в държавите от ЦИЕ.

6.2. Научно-приложни приноси

- Систематизирани са факторите за изграждане и развитие на регионалното ниво на управление и съответните им форми на институционализация;
- Предложен е пакет специфични методи/инструменти за оценка на регионална политика, изведени са аргументи за приложимостта на оценката на въздействието при оценката на регионалната политика;
- Критично осмислени са предимствата и ограниченията на инструментите на регионалната политика, и оценени възможностите за тяхното прилагане;
- Приложена е методология за мултикритериална оценка (многофакторен модел) на оценка на регионална политика;

7. Основни критични бележки и препоръки

Изследователското поле на публичното управление на регионално равнище е тема с традиции у нас. Протичащите обаче процеси на глобализация, регионализация и интеграция, предефинират ролята на местните и регионалните нива на управление и изискват промяна на цялостната парадигма на регионална политика и заедно с това претендират за ново разбиране за ролята на държавата, публичните институции и останалите субекти в мрежите на политиките. Ролята на изследванията в тази област ще нараства. Препоръчвам на кандидатката да продължи своите научно-изследователски търсения и преподавателска дейност в тази област. От тази гл.т. разработването на учебна литература в тази посока е естествена крачка в пътя на един хабилитиран преподавател. По-широкото и активно участие в дискусии и представяне на идеи и резултати в научни и практически форуми е друга посока на бъдещо развитие, което ще представи и утвърди кандидатката за академичната длъжност „доцент“ в академичната среда.

8. Заключение

Запознаването ми с материалите по конкурса и въз основа на представената научна продукция след придобиване на ОНС „доктор“, научните и приложни резултати и приноси от работата на гл.ас. д-р Елена Ангелова Калфова-Войнова, давам „ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА“ на кандидата и препоръчвам на научното жури по този конкурс да присъди по достойнство академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ в научната област 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.3 „Политически науки“ (Регионално управление и политика).

20.03.2020 г.
София

Подпис:
доц. д-р Александър Вълков